

داداشت روز

رویکرد تحلیلی چهلیمین جشنواره فیلم کوتاه تهران در یک قدمی ژانر!

محراب توکلی

امروز چهلیمین جشنواره فیلم کوتاه تهران آغاز خواهد شد. شور و اشتیاق فیلمسازان و اهالی رسانه برای تماشای آثار به اوج خود رسیده است. شور و شوقی توأم با هیجان و استرسی که ناشی از قضاوت و داوری کارشناسان است. بحث کارشناسی داوران اما در حوزه ژانر از جذابیت‌های ویژه‌ای برخوردار است. امسال در نشست تحلیل ژانر شخصیتی سرشناس و نام آشنا حضور دارد. سید حسن حسینی قرار است با رویکردی ژانریک به فیلم‌های کوتاه مثال نگاه کرده و به تحلیل آن‌ها بپردازد. حسینی از سال ۱۳۵۲ نوشتن و سرودن را در مطبوعات قبل از انقلاب به ویژه مجله فردوسی آغاز کرد و در سال ۱۳۵۸، حوزه اندیشه و هنر اسلامی را که به همراه محمدرضا حکیمی و رخ‌صفت، تهرانی و امامی کاشانی، راه‌اندازی کرد که مسئولیت بخش ادبیات و شعر را به همراه قیصر امین‌پور بر عهده داشت. فعالیت‌های او در حوزه شعر و سینما تا تالیف کتاب ادامه داشت و آثار مهمی همچون «ساخت ایتالیا»، «فرهنگ کوچک وحشت» و «راهنمای فیلم سینمای ایران» از خروجی‌های این فعالیت بود. کتاب «راهنمای فیلم سینمای ایران» یکی از مراجع مهم برای پژوهش در تاریخ سینمای ایران بوده و هست. تبحر حسینی در ریزبینی و توجه به نکاتی بوده که در هیچ رسانه یا مرجع اینترنتی قابل دسترسی و استفاده نیست. او فکت‌هایی را به قول معروف رو می‌کند که تنها از پس یک پژوهشگر تمام عیار بر می‌آید. جهان‌بینی ریزبینانه او اکنون به نشست‌های نقد و تحلیل چهلیمین جشنواره فیلم کوتاه تهران رسیده است و فرصت‌های هنرجویان و فیلمسازان فراهم شده تا نگاه دقیق‌تری به امر ژانر داشته باشند. حال که بومی‌گرایی در ژانر یکی از محورهای مهم جشنواره امسال است، سید حسن حسینی به همراه علی ملاقلی‌پور می‌توانند به موشکافی این امر در سینما بپردازند و تعریف درستی از آن ارائه دهند. تعریفی که موجه و مشخص است. شاید در اولین مواجهه با ژانر هر شخصیتی به راحتی تعریفی از آن ارائه دهد. چرا که ژانر و متعلقات آن از مشخصه‌های برجسته در مديوم سینما هستند. در صورتیکه جزئیات ناگفته‌ای در ژانر و انواع آن وجود دارد. جزئیاتی که سید حسن حسینی به خوبی توانایی بازگو و آشکار کردن آن‌ها را دارد.

در یافتن فرصت‌ها!

حضور سید حسن حسینی تنها شروع ماجرای نشست‌ها و کارگاه‌های جشنواره فیلم کوتاه امسال است. وقتی به سایر کارگاه‌ها و نشست‌های تحلیلی نگاه می‌کنیم، به قدم مصمم و مستحکم جشنواره در این راستا پی می‌بریم. رویکرد کارگاه‌های جشنواره فیلم کوتاه با حضور نیکیتسا میخایلوکوف جذابیت بیشتری پیدا می‌کند. نشست میخایلوکوف چیزی شبیه به یک برگ برنده برای کارگاه‌های جشنواره است. برگ برنده برای جشنواره و فرصتی درخور برای مخاطبان آن. فرصتی که مخاطبان جشنواره باید آن را دریابند! اساساً آنچه اهمیت جشنواره فیلم کوتاه تهران را دوچندان می‌کند دریافتن همین فرصت‌هاست. تجربه تماشای فیلم‌ها و حضور در سالن‌های سینما از یک طرف و آموختن و تعامل با کارشناسان نشست‌ها از طرف دیگر هر دو سمت فرصتی طلایی برای متولیان و دست‌اندرکاران فیلم کوتاه ایجاد خواهند کرد.

نیمه پنهان نقد!

اسامی کارشناسان و منتقدین جشنواره که برای نقد فیلم‌ها انتخاب شده‌اند نیز موجود است. در این میان نام منتقدینی چون امیر قادری و سعید هاشم‌زاده قابل پیش‌بینی و درست است. در کنار آن‌ها نام هادی مقدم دوست نیز دیده می‌شود. مقدم دوست در طی این سال‌ها به عنوان فیلمساز و فیلم‌نامه‌نویس شناخته شده است. حال قرار است به نقد فیلم‌های راه‌یافته به جشنواره بپردازد. از حضور او در چنین نشست‌هایی می‌توانیم به نگاه متفاوت جشنواره در مديوم نقد پی ببریم. شاید یک فیلم‌نامه‌نویس بتواند جنبه‌های متفاوتی از روایت یک فیلم کوتاه را شناسایی و برجسته کند. هادی مقدم دوست به عنوان یک کارگردان نیز می‌تواند این نقش را ایفا کند.

پیام محمد مهدی اسماعیلی به چهلیمین جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران جشنواره فیلم کوتاه آینه همه ایران شده است

جوان سراسر کشور به این تریبون ملی و بین‌المللی هموارتر شده است؛ تا جایی که برای نخستین بار در سال‌های اخیر، تعداد فیلمسازان استانی حاضر در بخش ملی جشنواره از فیلمسازان پایتخت‌نشین پیشی گرفته است و جشنواره آغوش خود را برای جوانان مستعد جای‌جای ایران باز کرده است. نتیجه این تنوع آثار و توجه به بومی‌گرایی و اقلیم‌ها و آیین‌های مختلف ایران عزیز که از تجربه زیسته فرزندان این آب و خاک منشأ گرفته است، شعار این جشنواره را جامه حقیقت پوشانده و «جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران، آینه همه ایران» شده است. امیدوارم که این جشنواره بیش از پیش، در گام معرفی نسل جدیدی از سینماگران جوانی باشد که با اخذ فرهنگ ایرانی-اسلامی، بتوانند اخلاق نیکوی مردم ایران را بازتاب دهند، نسبت به دغدغه‌ها و مسائل آنان آگاهی بخش باشند و آینده روشن ایران و مسیر رسیدن به قله‌ها را برای نسل بعد ترسیم کنند.

محمد مهدی اسماعیلی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در آستانه برگزاری چهلیمین جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران در پیامی به این رویداد عنوان کرد: تنوع آثار، توجه به بومی‌گرایی و اقلیم‌ها و آیین‌های مختلف ایران عزیز، شعار جشنواره فیلم کوتاه تهران را جامه حقیقت پوشانده و این رویداد «آینه همه ایران» شده است. در متن پیام محمد مهدی اسماعیلی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی به چهلیمین جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران آمده است: «سینما آیینی جمعی است و نشست‌ها در کنار هم برای تماشای یک اثر هنری روی پرده بزرگ نقره‌ای حتما تجربه‌ای متفاوت و لذت‌بخش است و حالا خانواده فیلم کوتاه ایران در کنار مخاطبان و علاقه‌مندان این هنر - رسانه موجز گوی عمیق؛ برای بار چهلیمین قرار است در ضیافت هم‌نشینی مؤمنانه و صمیمانه به استقبال شکوه و بالندگی چهل سالگی برونند. امروز اعتبار ملی و بین‌المللی جشنواره فیلم کوتاه تهران گواه این مدعاست که چهل سال تلاش مجاهدانه در برگزاری این جشنواره ثمربخش بوده و این نهال سبز حالا درختی تنومند و ریشه‌دار شده است؛ چنانکه علی‌رغم القای مداوم دروغ تحریم هنری جمهوری اسلامی ایران در رسانه‌های غربی، شاهد آن هستیم که با ارسال بیش از ۷۲۰۰ اثر از ۱۳۱ کشور جهان در بخش بین‌الملل این جشنواره، رکورد جدیدی در تاریخ ۴۰ ساله این رویداد در دریافت آثار بین‌المللی ثبت شده که حتی در بین جشنواره‌های معتبر دنیا نیز، این آمار مثال‌زدنی است. حقیقتاً باید در چهل سالگی، سپاسگزار زحمات همه دلسوزانی بود که این جشنواره را در این موقعیت ممتاز قرار داده‌اند که فیلمسازان بین‌المللی برای حضور در آن از یکدیگر سبقت می‌گیرند. از سوی دیگر، خوشحالیم که امروز، با تمرکز دولت بر راهبرد عدالت فرهنگی و توجه به سینمای استان‌ها، مسیر دسترسی استعدادها

پیام محمد خزاعی به جشنواره چهلیم فیلم کوتاه تهران

ایستگاه چهلیم؛ جلوه‌گاه‌های از احساس، نبوغ و خلاقیت

و افزایش دو برابری تعداد آثار منتخب از استان‌ها در این جشنواره، خوشحال‌کننده و برای آینده سینمای ایران می‌تواند امیدآفرین باشد. معرفی نسل جوانی که می‌تواند مسائل و دغدغه‌های مردم ایران اسلامی و ظرفیت‌های تاریخی، دینی، فرهنگی و تمدنی این پهنه وسیع را با زبان سینمای متفاوت و خلاقانه‌ای برای مان تعریف کنند تا به رشد اخلاقی و آگاهی اجتماعی بیافزایند و امیدوارانه آینده پیش‌رو را تصویر کنند، از دیگر امتیازات این دوره است. از سوی دیگر، در دورانی که جنگ ترکیبی غرب علیه ایران به اوج خود رسید و جبهه رسانه‌ای منسجم‌شان علیه مردم ایران سنگین‌ترین حملات را داشت، رکوردشکنی آثار رسیده بین‌المللی به دبیرخانه در بین تمام ادوار جشنواره نشان داد که ایران تحریم‌شدنی است، نه می‌توان ایران بزرگ و با تاریخ تمدنی کهن و فرهنگ و هنر غنی آن را از معادلات هنری جهان حذف کرد؛ چه آنکه سینماگران جهان نیز این مهم را درک کرده‌اند که از درگاه این رویداد مهم منطقه غرب آسیا، خود را به چرخه هنری بین‌المللی معرفی نمایند. آن‌ها نیز نظم نوین جهانی و تغییر نگاه‌ها و راهبردهای بین‌المللی را رصد کرده‌اند و در جست‌وجوی حقیقت‌اند و می‌دانند بخشی از تصمیمات اساسی آینده جهان در این منطقه، در راه ابریشم رقم خواهد خورد. در پایان، خوشحالم که به استقبال دوران جدیدی از جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران می‌رویم که در یچه‌های تازه با شعاع نوری گسترده‌تری را در برابر دیدگان ما گشوده است و مسیری برای رسیدن به قله‌ها را پیش‌روی ما نهاده است؛ راهی که با تلاش، هم‌افزایی و همدلی جامعه فیلم کوتاه ایران و حمایت تصمیم‌سازان و تصمیم‌گیران هموار می‌شود، تا رسالت تاریخی بسط و گسترش گفت‌وگو انقلاب اسلامی را در دوران نوین جهانی به ارمغان آورد.»

محمد خزاعی معاون وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و رییس سازمان سینمایی در پیامی به جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران، دوره چهلیم این رویداد را ایستگاه به بار نشست ریل‌گذاری‌ها و تلاش‌های مجدانه برای راهبرد کلان «بومی‌گرایی در ژانر» دانست. در متن پیام محمد خزاعی آمده است: «جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران به ایستگاه چهلیم رسیده است؛ منزلگاهی که در ادبیات ما به بلوغ، پختگی، تکامل و بالندگی شهره است؛ حال اما چهل سالگی برای جشنواره‌های که همواره روح جوانانه در آن جاری بوده است، جلوه‌گاه تازه‌ای از احساس، عاطفه، نبوغ و خلاقیت خواهد بود تا در عین کمال، پیشگام و جسور باشد و در عین جوانی حکیمانه با زبان سینما سخن بگوید که حکمت‌ها هم مانند فیلم کوتاه، موجزند اما دریای عمیقی از مفاهیم را با خود منتقل می‌کنند. چهلیمین جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران را می‌توان ایستگاه به بار نشست ریل‌گذاری‌ها و تلاش‌های مجدانه برای راهبرد کلان «بومی‌گرایی در ژانر» دانست؛ چه آنکه آثار رسیده و منتخب اعضای محترم هیات انتخاب نیز مهر تاییدی بر این مهم است که با جشنواره‌های دور از کلیشه‌زدگی و قصه‌ها و روایت‌های تکراری روبه‌رو هستیم. سینمای کوتاه ایران در سال گذشته یک گام به پیش گذاشت؛ تنوع ژانر را در هم آمیزی با فرهنگ، آیین، آداب و رسوم و بوم‌های مختلف ایران اسلامی به یک فرصت تبدیل کرد تا جشنواره چهلیم ارزشی مضاعف برای سینمای ایران داشته باشد و فیلم کوتاه، برای جامعه سینمایی از حیث فرم و محتوا پیشنهاد دهنده باشد. این دوره جشنواره با شعار «جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه تهران؛ آینه تمام‌نمای ایران» در امتداد رویکرد عدالت فرهنگی و توجه به همه جغرافیای فرهنگی - هنری ایران و بسترسازی برای کشف استعدادها سراسر ایران و توجه به رشد و شکوفایی آنان جلورفت